

Kulthusfundet i Tustrup

Fortalt af Carl Vindberg

Oldtidsfund gøres selvsagt på mange forskellige måder, vel nok mest tilfældigt og på marken, tiest ved pløjning, men også ofte ved at man vil fjerne generende sten.

Det sidste gav anledning til det kendte »Kulthus«fund ved Tustrup, idet ejeren af marken, Hans Nielsen, stødte på store sten, og da han havde tilladelse til stensprængning og derfor også det nødvendige sprængstof, sprængte han straks de første 5-6 stykker han fik gravet fri. Tilfældigt traf jeg ham en dag i »Brugsen« og da han fortalte mig hvad han foretog sig og hvor det var, blev jeg straks interesseret. Måske har han selv haft en anelse om, at der var noget usædvanligt idet der, som han sagde, vedblev at komme nye sten frem når han havde fjernet een. Han vidste at jeg var amatørarkæolog og det var vel derfor han fortalte mig om det, og da jeg bad ham om tilladelse til at undersøge fundet nærmere, var han straks villig.

Carl Vindberg fortæller om fundene af Tustrup Oldtidsminder.

Carl Vindberg igang med en udgravning.

Efter at have afdækket et mindre parti af stendynge, som kom frem, henvendte jeg mig til museet i Randers, som jeg var repræsentant for. Museets ledelse havde forsøgt at få læreren i skolen som repræsentant, men da han ikke interesserede sig, overgav han det til mig. Fra museet lovede man at komme og bese fundet, men det er vel en stendynge overføgen med sand foreslog de. Jeg kunne ikke med sikkerhed benægte dette, men mente ikke at det var alt. Der kom dog ingen, og efter at jeg havde afdækket noget mere, rettede jeg igen en henvendelse til museet i Randers. »Nå ja har du fundet noget«, jeg svarede, at jeg kun havde fundet sten, men det så lovende ud, »Nå men nu skal vi have ferie, så det kan ikke blive før efter ferien, men så kommer vi«. Hen på efteråret traf jeg Warthoe Hansen ved en udflugt til Øster Alling kirke, og spurgte ham om deres hensigter. »Har du fundet noget« spurgte han igen. »Ja, men kun sten idet jeg ikke er gået i dyb-

den,« svarede jeg, »for ikke at ødelægge noget, men det så lovende ud«. »Nå, men nu kan vi ikke komme i morgen og ej heller i overmorgen, men så kommer vi«. Men tiden gik til i december måned, og da der stadig ingen kom, besluttede jeg at undersøge om der var noget under stendyngen. Jeg fjernede stenene fra ca. 1 m² i det sydøstre hjørne og fandt et lag trækul, og under dette lag lerkarskår fint dekoreret, som tydeligt kunne dateres til nyere stenalder. Nu havde jeg virkelig fundet noget, men for det første var jeg blevet sur på Randersfolkene, og desuden forekom det mig at være noget for mere professionelle folk, så jeg skrev til professor Glob, som på denne tid var i Århus. »Jeg tror at have fundet en offerplads fra yngre stenalder.« Et par dage senere kom to studenter fra Århus, Peder Mortensen og Jytte Laursen, og straks de så skårene, blev de begejstrede. Jeg bad dem gå til Tustrup for at tale med ejeren af marken, Hans Nielsen, idet han vist tror, det er noget sludder jeg fortæller ham, han truer med at tage stenene til et forestående byggeri. Han lovede da at lade det ligge indtil videre.

Det var nu for sent på året, december 1953, at begynde en udgravning. Men sommeren 1954 blev »Kulturtomten« afdækket under ledelse af arkæolog Poul Kjærum, og først ved afslutningen kunde man have nogen mening om, hvad det i virkeligheden var, idet man ikke tidligere havde lignende fund. Man blev interesseret i at undersøge de omkringliggende to dysser og en jættestue, så først i efteråret 1957 var udgravningerne og restaurering af de meget ødelagte oldtidsminder afsluttet, og da jeg deltog fra først til sidst, fik jeg indsigt i den moderne arkæologiske teknik, og selv om jeg havde læst alt tilgængeligt litteratur desangående, må jeg indrømme, at mine første udgravninger var mangelfulde, selv om jeg nok noterede alle iagttagelser.

Det er nok på dette punkt der kunne have været gjort noget mere.

Det konstateredes at alle anlæg på det nærmeste var samtidige, ca. 3000 år før vor tidsregning efter nyeste datering.

Norager, 12. September 1978

Bammest ordsprog:

Vi tilstår kun vore små fejl for at overbevise folk om,
at vi ingen store har!